

به نام خدا

حسابداری صنعتی

مطابق با استاندارد حسابداری و حسابرسی ایران

مؤلف:

عصمت زنگنه

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی
ناشر ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق
مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

عنوان کتاب: حسابداری صنعتی مطابق با استاندارد حسابداری و حسابرسی ایران

مؤلف: عصمت زنگنه

سرشناسه: زنگنه، عصمت، ۱۳۶۱
عنوان و نام پدیدآور: حسابداری صنعتی: مطابق با
استاندارد حسابداری و حسابرسی ایران / مؤلف: عصمت
زنگنه؛ ویراستار: نرگس مهربد.
مشخصات نشر: تهران: دیباگران تهران: ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۱۹۰: ص
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۴۲۹-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: حسابداری قیمت تمام شده—Iran
cost accounting
موضوع: حسابداری قیمت تمام شده—Iran
cost accounting—Iran
موضوع: حسابرسی auditing
رده بندی کنگره: HF ۵۶۸۶
رده بندی دیوبی: ۶۵۷/۴۲
شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۲۴۴۲۳

- ناشر: موسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران
- ویراستار: نرگس مهربد
- صفحه آرایی: نازنین نصیری
- طراح جلد: داریوش فرسایی
- نوبت چاپ: اول
- تاریخ نشر: ۱۴۰۰
- چاپ و صحافی: صد
- تیراز: ۱۰۰ جلد
- قیمت: ۶۸۰۰۰۰ ریال
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۴۲۹-۲
- نشانی واحد فروش: تهران، میدان انقلاب،
خ کارگر جنوبی، روبروی پاساز مهستان،
پلاک ۱۲۵۱ -تلفن: ۰۲۰۸۵۱۱۱-۶۶۴۱۰۰۴۶
- فروشگاههای اینترنتی دیباگران تهران :

WWW.MFTBOOK.IR
www.dibagaran Tehran.com
www.dibbook.ir

نشانی تلگرام: @mftbook نشانی اینستاگرام دیبا
dibagaran_publishing

هر کتاب دیباگران، یک فرصت جدید شغلی و علمی.
هرگونه همراه، یک فروشگاه کتاب دیباگران تهران.
از طریق سایتهای دیباگران، در هر جای ایران به کتابهای ما دسترسی دارید.

فهرست مطالب

۸.....	مقدمه ناشر
۹.....	مقدمه مؤلف

■ فصل اول

بهای تمام شده

۱۰	پیش‌گفتار
۱۰	تعریف بهای تمام شده
۱۲	حسابداری بهای تمام شده
۱۳	حسابدار مالی
۱۳	حسابدار بازرگانی
۱۳	حسابدار بهای تمام شده
۱۳	تعریف حسابداری صنعتی
۱۴	کاربردهای حسابدار صنعتی
۱۴	کاربرد حسابداری صنعتی در واحد تولیدی
۱۴	کاربرد حسابداری بهای تمام شده در واحد بازرگانی
۱۵	کاربرد حسابداری بهای تمام شده در شرکت‌های خدماتی
۱۶	اصطلاحات مهم در حسابداری صنعتی
۲۳	محاسبه استهلاک به روش خط مستقیم
۲۳	وظایف حسابدار صنعتی
۲۶	حسابدار بازرگانی
۲۶	حسابداری مالی
۲۶	کنترل موجودی انبار
۲۷	مدیریت موجودی‌ها
۲۷	کاهش ضایعات
۲۷	استراتژی‌های کاهش هزینه
۳۰	تفاوت حسابداری و حسابرسی چیست؟
۳۰	بهای تمام شده مورد قبول حسابرسی چگونه محقق می‌شود؟

■ فصل دوم

۳۴	مثلث بهای تمام شده
۳۴	پیش‌گفتار
۳۴	سه اصطلاح حسابداری بهای تمام شده
۳۴	مواد
۳۴	دستمزد
۳۵	سیستم حقوق و دستمزد
۳۶	کنترل داخلی سیستم حقوق و دستمزد
۳۷	دایره حقوق و دستمزد
۳۸	دایره پرداخت
۳۸	حسابداری هزینه حقوق و دستمزد
۳۹	قوانين کار مربوط به حقوق و دستمزد
۴۰	روش‌های پرداخت دستمزد در مؤسسات تولیدی و طرح‌های تشویقی
۴۵	سربار چیست؟
۴۶	گردآوری اقلام سربار
۴۷	ارتباط سربار با مراکز هزینه
۴۷	هزینه‌های واقعی سربار کارخانه
۴۷	تسهیم هزینه‌های سربار
۵۱	برآورد هزینه‌های سربار کارخانه
۵۱	نرخ از پیش تعیین شده سربار کارخانه
۵۱	مبانی جذب سربار
۵۲	حساب کنترل سربار ساخت
۵۲	سربار ساخت جذب شده
۵۳	ثبت هزینه‌های واقعی سربار
۵۴	تعیین کسر یا اضافه جذب سربار کارخانه
۵۷	مخارج خرید
۵۷	مخارج تبدیل
۵۹	سایر مخارج
۶۰	FIFO
۶۰	میانگین موزون
۶۰	شناسایی ویژه
۶۱	LIFO

٦٢	خالص ارزش فروش
٦٥	HIFO
٦٥	NIFO
٦٥	تورم و قیمت‌گذاری مواد و کالا در انبار

■ فصل سوم

٦٦ ..... هزینه‌ها

٦٦	پیش‌گفتار
٦٦	استاندارد شماره یک ارائه صورت‌های مالی
٦٨	استاندارد شماره ۶ گزارش عملکرد مالی
٦٩	انواع هزینه‌ها از دید استاندارد شماره ۶ حسابداری
٧٢	هزینه‌یابی چیست و چند نوع است؟
٧٥	طبقه‌بندی هزینه‌ها و کاربرد
٧٥	تعریف هزینه‌یابی
٧٥	انواع هزینه‌یابی
٧٦	سیستم‌های هزینه‌یابی سنتی و نارسانی آن‌ها
٧٦	هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت (ABC)
٨٠	هزینه‌یابی بر مبنای هدف
٨٠	هزینه‌یابی بر مبنای هدف و کایزن
٨١	هزینه‌یابی بر مبنای حجم تولید
٨١	تئوری گلوگاه
٨١	هزینه‌یابی چرخه زندگی محصول
٨١	اصطلاحات مربوط به طبقه‌بندی هزینه‌ها
٩١	نکات کلیدی استاندارد شماره ۶ حسابداری

■ فصل چهارم

٩٥ ..... دارایی‌های ثابت

٩٥	پیش‌گفتار
٩٥	دارایی‌های عملیاتی
٩٦	استاندارد حسابداری شماره ۱۱ با عنوان دارایی‌های ثابت مشهود
٩٦	اصطلاحات مهم در این فصل
٩٨	اصل افشاء در استاندارد حسابداری شماره ۱۱
٩٩	تجددی ارزیابی دارایی ثابت به چه معناست؟

۱۰۰.....	دارایی نامشهود .....
۱۰۱.....	تعیین بهای تمام شده دارایی های ثابت .....
۱۰۵.....	استهلاک .....
۱۰۵.....	استهلاک و شیوه های مختلف حسابداری .....
۱۰۵.....	استهلاک در حسابداری .....
۱۰۶.....	انواع استهلاک در حسابداری .....
۱۰۶.....	عوامل مستهلاک شدن دارایی ها .....
۱۰۷.....	عوامل و متغیرهای تعیین هزینه استهلاک .....
۱۱۳.....	طرق تحصیل اموال، ماشین آلات و تجهیزات .....
۱۱۹.....	استاندارد شماره ۳۴ تعییر در برآوردهای حسابداری .....
۱۲۶.....	مخارج بعد از تحصیل اموال، ماشین آلات و تجهیزات .....
۱۳۱.....	واگذاری و کنار گذاری اموال، ماشین آلات و تجهیزات .....
۱۳۴.....	نحوه انعکاس اموال، ماشین آلات و تجهیزات در صورت های مالی .....
۱۳۴.....	کنترل های داخلی در مورد اموال، ماشین آلات و تجهیزات .....
۱۳۵.....	هدف از استقرار سیستم کنترل داخلی .....
۱۳۶.....	حسابرسی داخلی استهلاک دارایی های ثابت .....
۱۳۷.....	اهمیت تجهیزات و ماشین آلات در واحد های صنعتی .....

■ فصل پنجم

۱۳۹	اطلاعات مالی .....
۱۳۹.....	پیش گفتار .....
۱۳۹.....	حسابرسی چیست؟ .....
۱۳۹.....	گزارش حسابرسی چیست؟ .....
۱۴۰.....	استانداردهای حسابرسی چیست؟ .....
۱۴۰.....	چه شرکت هایی ملزم به تهیه گزارش حسابرسی مالی هستند؟ .....
۱۴۱.....	مسئولیت های حسابرس .....
۱۴۲.....	استاندارد ۴۴۱۰ حسابرسی .....
۱۴۲.....	خصوصیات کیفی اطلاعات مالی .....
۱۴۸.....	نکات کلیدی استاندارد ۴۴۱۰ حسابرسی تنظیم صورت های مالی .....
۱۵۰.....	استاندارد حسابداری شماره ۴- ذخایر، بدھی های احتمالی و دارایی های احتمالی (تجدیدنظر ۸۴) .....
۱۵۱.....	ذخایر .....
۱۵۱.....	بدھی های احتمالی .....
۱۵۲.....	دارایی های احتمالی .....

استاندارد حسابداری شماره ۱ ارائه صورت‌های مالی ۱۵۲
استاندارد ۷۲۰ حسابرسی سایر اطلاعات مندرج در گزارش‌های حاوی صورت‌های مالی حسابرسی شده ۱۵۹
استاندارد ۲۳۰ حسابرسی مستندسازی ۱۶۰
استاندارد ۶۰۰ ملاحظات داخلی ۱۶۵
استاندارد شماره ۲۲ حسابداری گزارش‌گیری میان دوره‌ای ۱۶۶
استاندارد بهروزشده شماره ۳۵ مالیات بر درآمد ۱۶۷
استاندارد بهروزشده ۳۷ ابزارهای مالی: افشاء ۱۶۷
استاندارد بهروزشده شماره ۲ صورت جریان وجوه نقد ۱۷۱
استاندارد حسابداری شماره ۲ ..... ۱۷۳
پنج صورت مالی طبق استاندارد جدید ۱۷۴
أنواع بخش‌های حقوق مالکانه ۱۷۹

■ فصل ششم

۱۸۰ ..... فروش
پیش‌گفتار ۱۸۰
استاندارد شماره ۳ درامد عملیاتی ۱۸۰
تفاوت حسابداری بازارگانی و صنعتی ۱۸۱
روش‌های نگهداری حساب موجودی کالا ۱۸۳
ثبت حسابداری شرکت‌های بازارگانی ۱۸۴
أنواع صورت‌های مالی در حسابداری بازارگانی ۱۸۵
مؤسسات تولیدی ۱۸۸

■ فصل هفتم

۱۸۹ ..... تفاوت استانداردهای ملی (حسابداری) با بین‌الملل
چیست؟ IFRS ۱۸۹
تعريف استانداردهای حسابداری و انواع آن چیست؟ ۱۸۹
چرا استانداردهای حسابداری در ایران و جهان متفاوت هستند؟ ۱۸۹
تفاوت‌های استانداردهای ملی با بین‌المللی ۱۸۹

مقدمه ناشر

خط مishi انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران در عرصه کتاب های با کیفیت عالی است که بتواند خواسته های بر روز جامعه فرهنگی و علمی کشور را تا حد امکان پوشش دهد. هر کتاب دیباگران تهران، یک فرصت جدید شغلی و علمی

حمد و سپاس ایزد منان را که با الطاف بیکران خود این توفیق را به ما ارزانی داشت تا بتوانیم در راه ارتقای دانش عمومی و فرهنگی این مرز و بوم در زمینه چاپ و نشر کتب علمی و آموزشی گامهایی هر چند کوچک برداشته و در انجام رسالتی که بر عهده داریم، مؤثر واقع شویم.

گستردگی علوم و سرعت توسعه روزافزون آن، شرایطی را به وجود آورده که هر روز شاهد تحولات اساسی چشمگیری در سطح جهان هستیم. این گسترش و توسعه، نیاز به منابع مختلف از جمله کتاب را به عنوان قدیمی ترین و راحت ترین راه دستیابی به اطلاعات و اطلاع رسانی، بیش از پیش برجسته نموده است.

در این راستا، واحد انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران با همکاری اساتید، مؤلفان، مترجمان، متخصصان، پژوهشگران و محققان در زمینه های گوناگون و مورد نیاز جامعه تلاش نموده برای رفع کمبودها و نیازهای موجود، منابعی پُربار، معتربر و با کیفیت مناسب در اختیار علاقمندان قرار دهد.

کتابی که در دست دارید با همت "سرکار خانم عصمت زنگنه" و تلاش جمعی از همکاران انتشارات میسر گشته که شایسته است از یکایک این گرامیان تشکر و قدردانی کنیم.
با نظرات خود مشوق و راهنمای ما باشید

با ارائه نظرات و پیشنهادات و خواسته های خود، به ما کمک کنید تا بهتر و دقیق تر در جهت رفع نیازهای علمی و آموزشی کشورمان قدم برداریم. برای رساندن پیام هایتان به ما از انواع رسانه های دیباگران تهران شامل سایتها فروشگاهی و صفحه اینستاگرام و شماره های تماس که در صفحه شناسنامه کتاب آمده استفاده نمایید.

مدیر انتشارات

مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران
bookmarket@mft.info

مقدمه مؤلف

به نام حق که ناحق را نمی‌شناسند و به نام راستی که ناراستی را ناحق می‌داند.
این کتاب با تکیه بر عنایت خدا و همیاری خدا تألیف شده است و اصول خود را بر پایه حسابداری بهای تمام
شده و منطبق با استانداردهای حسابداری و حسابرسی بنا کرده است.

این کتاب از سه دید تالیف شده است:

۱ - حسابداری بهای تمام شده

حسابداری بهای تمام شده بیشتر به نام حسابداری صنعتی و مربوط به مؤسسات تولیدی شناخته می‌شود اما
این کم لطفی است چون حسابداری بهای تمام شده مربوط به مؤسسات خدماتی و بازرگانی نیز است.
در این کتاب کاملاً توضیح داده شده است که این شاخه حسابداری فقط مربوط به مؤسسات تولیدی نیست و
چگونه در مؤسسات خدماتی و بازرگانی استفاده می‌شود.

۲ - استانداردهای حسابداری

اصول و قوانینی هستند که حسابداران در انجام فعالیتهای خود ملزم به اجرای آنها هستند البته باید گفت که
در این استانداردها بیان نشده است که فقط مربوط به مؤسسات تولیدی است؟ یا خدماتی؟ یا بازرگانی؟ اما در این
کتاب بر محور مؤسسات تولیدی سوار شده است.

۳ - استانداردهای حسابرسی

اصول و قوانینی هستند که حسابرسان زمان حسابرسی و تهیه گزارشات خود باید رعایت کنند این دسته از
استانداردها هم منحصراً مربوط به مؤسسات تولیدی بیان نشده و همه مؤسسات را در بر می‌گیرد اما در این کتاب
با رویکرد مؤسسات تولیدی بیان شده است.

در این کتاب در برخی مباحث گزینه‌ای بیان شده به نام خارج از ایستگاه کتاب که مطالعی بیان شده صرفاً در
رابطه با افزایش اطلاعات حسابداری مالی خوانندگان.

به امید روزهای نیلی

بهار ۱۴۰۰
زنگنه